Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Heroriëntatie OOR/De Bosrank

Adviseur : R. ten Brinke
Portefeuillehouder : E. Weststeijn
Datum : 5 maart 2024

Aan de Raad

1. Inleiding
Sinds de uitbraak van de oorlog in Oekraïne eind februari 2022 zijn gemeenten aan zet om tijdelijke opvanglocaties te organiseren voor gevluchte Oekraïners. Op 31 januari 2023 nam het college van B&W[1] van Rozendaal, als laatste gemeente in ons land, het besluit om een opvangfaciliteit te realiseren. Het college besloot om voor een periode van 18 maanden (1 april 2023-1 oktober 2024) opvang te organiseren voor maximaal 55 vluchtelingen uit Oekraïne, op een perceel aan de Del. Dit besluit is op 1 februari 2023 met de gemeenteraad gedeeld en vervolgens in een aantal inloopsessies met inwoners besproken. Na een periode van voorbereidingen is de opvanglocatie – later 'De Bosrank' gedoopt – per 24 april 2023 geopend. Op dit moment, begin maart 2024, is De Bosrank dus ruim 10 maanden 'in bedrijf'. In het licht van het besluit van het college resteren er nog zeven maanden voor De Bosrank sluit. Alle contracten met partners (denk aan huur van de grond en de noodwoningen) zijn ook geënt op dit besluit.

De voortdurende oorlog in Oekraïne zorgt echter voor een aanhoudende stroom van ontheemden naar onder andere ons land. Op dit moment verblijven meer dan 107.000 Oekraïense vluchtelingen in Nederland. Ruim 90.000 mensen kunnen terecht in een gemeentelijke opvanglocatie.[2] Vrijwel alle plekken in de gemeentelijke opvang zijn vol.[3] De taakstelling vanuit het rijk richting gemeenten voor opvang van Oekraïense vluchtelingen blijft daardoor voorlopig bestaan. Om deze redenen is het college begin 2024 een heroriëntatieproces gestart over de opvang in Rozendaal. De gemeenteraad is daarvan mondeling op de hoogte gesteld.

Twee vragen zijn leidend in dit proces:
1) **Wat betekent het als we stoppen met de opvang van Oekraïense vluchtelingen per 1 oktober 2024, conform het collegebesluit 31 januari 2023?**
2) **Wat betekent het als we besluiten de opvang van Oekraïense vluchtelingen te verlengen, in de vorm van een nieuw te nemen besluit door de gemeenteraad?**

---

[1] Sinds 1 april 2022 zijn de burgemeesters verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne op basis van het Staatsnoodrecht. Het COA vervult hier geen rol. Al langer is het voornemen om dit op reguliere wettelijke basis te regelen. Daarvoor lag in januari 2023 al de *Tijdelijke wet opvang vluchtelingen Oekraïne* ter consultatie voor. In de wet is voorzien dat de verantwoordelijkheid voor opvang en zorg voor vluchtelingen uit Oekraïne verschuift van de burgemeester naar het college van B&W. Daarop vooruitlopend hebben we ervoor gekozen om de beslissingen over opvang in Rozendaal op 31 januari 2023 door het college te laten nemen i.p.v. door de burgemeester als bestuursorgaan. Op dit moment, eind februari 2024 is nog altijd niet over de wet besloten. Het wetsvoorstel ligt op dit moment voor in de Tweede Kamer.
[2] Zie https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/opvang-vluchtelingen-uit-oekraine/cijfers-opvang-vluchtelingen-uit-oekraine-in-nederland.
[3] Zie https://nos.nl/artikel/2492640-opvang-oekrainers-overvol-oproep-tot-meer-plekken-en-minder-leefgeld en https://wnl.tv/2024/02/28/gemeenten-hebben-92-000-opvangplekken-voor-oekrainers/.

Dit proces is grofweg verdeeld in drie fasen.

- Fase 1: *'Wat kan er?'* Indien bijvoorbeeld de eigenaar van de grond niet bereid zou zijn de huurovereenkomst te verlengen/vernieuwen, is een eventuele heroverweging van de einddatum überhaupt niet aan de orde.
- Fase 2: *'Wat willen we?'*. Deze vraag adresseert het draagvlak voor stoppen of doorgaan, bij de direct omwonenden (aangrenzende percelen), bij de buurt, bij de inwoners in het algemeen en bijvoorbeeld ook in onze eigen organisatie.
- Fase 3: besluitvorming.[4]

Deze raadsinformatiebrief schetst het proces op weg naar een voorstel dat we uw raad voorleggen in de gemeenteraadsvergadering van 7 mei 2024. We informeren u over dit proces omdat u als raad al in een raadsvergadering eind 2023 heeft aangegeven dat er op tijd gekeken moet worden naar de situatie na 1 oktober 2024. Uw raad benadrukte dat u verwacht dat bewoners hierbij actief betrokken worden. Draagvlak bij bewoners voor vervolgstappen is van groot belang. Dit is in onderstaand proces verwerkt.

2. Proces heroriëntatie OOR/De Bosrank

Onze aanpak is als volgt.

Fase 1: Wat kan er?

1) We overleggen met onze partners in de regio en verzamelen gegevens over onder meer het aantal opvangplekken in Gelderland-Midden en de bezettingsgraad.
2) We verzamelen gegevens over mogelijke veranderingen in de wettelijke basis onder de opvang, m.n. de (toekomst van de) bekostigingsregeling (inhoud, bijstelling, duur) en treden in contact met het ministerie hierover.[5] Voor onze gemeente is het opvangen van vluchtelingen uit Oekraine alleen haalbaar indien we blijvend financieel door het rijk gecompenseerd worden.
3) We voeren gesprekken met onze contractspartners of en zo ja onder welke voorwaarden bestaande overeenkomsten verlengd kunnen worden.

Fase 2: Wat willen we?

4) We voeren drie dialoogsessies, de eerste met de eigenaren van de direct aangrenzende percelen (de 'buren') en de leden van de tijdelijke klankbordgroep[6], de tweede met de bredere kring omwonenden (de groep van ca. 100-120 adressen om de locatie De Bosrank heen) en de derde voor alle inwoners van Rozendaal die graag mee willen praten. We zoeken in deze sessies een verdieping op de vragen die we stellen in de enquête (zie de stap hierna). De opbrengsten van de dialoogsessie worden verwerkt in een verslag dat bij het raadsvoorstel wordt gevoegd.
5) We zetten een beknopte enquête met enkele open vragen uit onder alle inwoners van Rozendaal. We sturen de enquête mee met de uitnodigingsbrief voor de dialoogsessie, zie de stap hiervoor. De enquête kan zowel per post op papier geretourneerd worden als online ingevuld wor-

[4] Formeel is de gemeenteraad in dit besluit niet aan zet. We hechten echter in onze context waarde aan de expliciete instemming van de raad met de koers die we kiezen.

[5] Deze week is in de Tweede Kamer gedebatteerd over de hoogte van het leefgeld en een wettelijke basis voor het verminderen of stopzetten van het leefgeld aan Oekraïners die werk gevonden hebben in Nederland. Hoewel sommige gemeenten op basis van vrijwilligheid een bijdrage krijgen van werkende vluchtelingen, zijn Oekraïners op dit moment niet verplicht om te betalen voor hun opvang. Het leefgeld kan vervallen als iemand doorgeeft werk te hebben, maar op dit moment moeten Oekraïners zélf aangeven of ze werk hebben. Het demissionaire kabinet en vrijwel alle partijen uit de Tweede Kamer vinden dat dit moet veranderen. Volgende week debatteert de kamer verder over een wet die dit mogelijk maakt.

[6] Dit was een tijdelijke klankbordgroep bestaande uit 13 personen die in de directe nabijheid van de locatie wonen. Deze mensen hebben op persoonlijke titel in de maanden februari-maart 2023 geadviseerd over o.a. de inrichting van de locatie (positionering van de units/afstand tot aangrenzende percelen; parkeerplaatsen, looppaden; inrichting buitenruimte etc.)

den op onze website (via een QR-code in de uitnodigingsbrief). We onderscheiden drie categorieën inwoners (buren, bredere kring omwonenden en Rozendaal-breed), om te zien of de uitkomsten van de enquête per groep verschillen. Binnen deze categorieën worden de antwoorden geanonimiseerd verwerkt. De opbrengsten van de enquête worden verwerkt in een verslag dat bij het raadsvoorstel wordt gevoegd.

6) We stellen alle medewerkers in onze eigen gemeentelijke organisatie en de (tijdelijke) medewerkers op locatie enkele vragen per e-mail. Tijdens een personeelsoverleg wordt doorgesproken over de uitkomsten van deze vragen.

Fase 3: besluitvorming

7) We bundelen de opbrengsten en maken een onderbouwd voorstel aan de gemeenteraad.
8) De gemeenteraad neemt een besluit op basis van een voorstel van het college. Het college weegt alle argumenten (praktisch, financieel, organisatorisch en in draagvlak).
9) We communiceren actief naar onze doelgroepen (buurt; omwonenden; Rozendaal-breed) en onze partners (regio, contractspartners, rijk) etc. over de afweging en het besluit van de raad.

Gedetailleerde planning

De gedetailleerde planning ziet er op dit moment als volgt uit:

Wanneer	Wat	Wie
januari	Gesprekken met ministerie en partners in de regio, verzamelen gegevens	Ambtelijk team OOR/coördinator
februari	Gesprekken met contractspartners	Portefeuillehouder en ambtelijk team OOR
19 maart	Informatie over proces (RIB) in raadsvergadering	Portefeuillehouder en raad
20 maart	Uitnodigingsbrief dialoogsessies in april mét in brief korte enquête (3 groepen; per huishouden één uitnodiging en één enquête)	Ambtelijk team OOR/Burgerzaken
3 april	Dialoogsessie 1: 'buren' en leden klankbordgroep[7]	Bewoners op uitnodiging 1 lid per fractie welkom als toehoorder
5 april	Deadline enquête retour (papier of online)	Inwoners (per huishouden één enquête)
8 april	Dialoogsessie 2: omwonenden[8]	Bewoners op uitnodiging 2 leden per fractie welkom als toehoorder
11 april	Dialoogsessie 3: inwoners Rozendaal	Alle inwoners van Rozendaal Alle raads-/commissieleden welkom als toehoorder
12 april	Aanleveren stukken voor B&W	Ambtelijk team OOR
16 april	Besluit B&W op voorstel aan de raad	College B&W
18 april	Verzenden voorstel naar de raad	Griffie
30 april	Fractievergaderingen	Fracties
7 mei	Bespreking voorstel B&W over heroriëntatie OOR in raadscommissie; besluitvorming in raadsvergadering	Raadscommissie Raad

[7] Deze dubbelen deels met de bewoners van de 6 aangrenzende percelen.

[8] Betreft een groep van ca. 100-120 huizen die in een 'logische kring' relatief dichtbij de locatie liggen. Hieronder vallen ook enkele straten uit Velp, gemeente Rheden (Componistenbuurt).

Tot slot

We zijn ons er als college van bewust dat het besluit dat we in januari 2023 namen om een opvanglocatie voor 55 vluchtelingen te realiseren veel teweeg heeft gebracht. Een voorheen met bramen overgroeid perceel met de bestemming 'tuin' is nu al tien maanden lang de woonplek van tientallen mannen, vrouwen en kinderen. Tijdelijk herbergt onze gemeente bijna 3% meer inwoners. Inwoners die hun weg moeten vinden in onze omgeving, met andere culturele gebruiken, die vaak onze taal niet spreken, die soms zorg en ondersteuning nodig hebben, die werk zoeken, waarvan de kinderen naar school moeten etc. Medewerkers in onze eigen organisatie hebben er een flinke kluif bij gekregen in de combinatie van hun bijdrage aan het project OOR en hun eigen werkzaamheden.[9] We hebben ineens een forse uitbreiding van onze gemeentelijke begroting en ons personeelsbestand.

Juist vanwege het ingrijpende karakter van dit project hebben we een vol jaar lang consequent geïnvesteerd in de communicatie en relatie met de buurt, een bredere kring van omwonenden, inwoners van Rozendaal in het algemeen, onze medewerkers en met u als raad. Op gezette tijden heeft de portefeuillehouder u via raadsinformatiebrieven en mondeling in de raadsvergaderingen op de hoogte gehouden over eerst de opstartfase en later de beheerfase. En juist vanwege het ingrijpende karakter van dit project nemen we deze heroriëntatie niet licht op.

Als we terugkijken op het afgelopen jaar zien we dat het, op hoofdlijnen, goed loopt. Zowel op locatie (tussen bewoners) als in de directe omgeving (tussen buurt en bewoners). Op dit moment zijn er geen grote kwesties die spelen in de organisatie, de personele bezetting, de financiële stand van zaken en de financiële verantwoording. We komen uitgebreider terug op de stand van zaken in een raadsvoorstel dat u aangeboden wordt voor de raad van 7 mei 2024.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

[9] Denk aan de inschrijvingen van de vluchtelingen bij Burgerzaken, aan werkzaamheden rond de financiële verantwoording en aan P&O zaken rond bijv. de inhuur van tijdelijke krachten als de locatiemanager en de coördinator.